



ที่ กบ ๐๐๒๓.๔/ว ๔๙๙๘

ศาลากลางจังหวัดกระบี่

๙/๑๐ ถนนอุตรกิจ กบ ๘๑๐๐๐

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่า  
หน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมรुक้ำที่ดินของประชาชน

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ และนายกเทศมนตรีเมืองกระบี่

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๔๓๖๒

ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า ได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่า หน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมรुक้ำที่ดินของประชาชน โดยมีข้อเท็จจริงว่า อำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบลได้ขุดลอกสระน้ำในสาธารณประโยชน์ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อดำเนินการโครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแนวเขตที่ดินให้ถูกต้องรอบด้าน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว ยังมีข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่ทับซ้อนระหว่างที่สาธารณประโยชน์กับที่ดินของราษฎรอันมีที่มาจากการจัดสร้าง ระวังแผนที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งต้องมีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าหน่วยงานของรัฐ หรือราษฎรมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน แต่อำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบลกลับดำเนินโครงการดังกล่าว จนแล้วเสร็จโดยที่ยังไม่ได้ทำการตรวจสอบระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นก่อน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่า การกระทำของอำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนผู้นั้น จึงได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้ในรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ข้อ ๖.๒.๒ ที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ อำเภอและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน และระงับข้อพิพาท เกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พิจารณาวิธีการปฏิบัติในลำดับแรก เมื่อมีข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินกับประชาชน ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในที่ดินเหนือที่ดินของรัฐ โดยให้ดำเนินการมาตรการ ทางบริหารหรือกลไกในการจัดการข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินตามนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ มาตรการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หรือมาตรการตามกฎหมายในประมวลกฎหมายที่ดินให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษ กับประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและสามารถโต้แย้งหรือแสดง พยานหลักฐานของตนได้โดยไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ประกันความเป็นธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติราชการ ที่กำหนดไว้ และเพื่อให้การดำเนินมาตรการบังคับตามกฎหมายแก่ประชาชนเป็นไปอย่างรอบคอบ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิของประชาชน

/ตั้งนั้น...

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติ จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีมติไว้ในรายงานผลการตรวจสอบที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ข้อ ๖.๒.๒ ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ สำหรับอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ



(นายอนุวรรตน์ โคนคหรีง)  
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน  
ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด  
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์  
โทร./โทรสาร ๐ ๗๕๖๑ ๑๙๑๐



ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๔๓๖๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น  
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าหน่วยงาน  
ของรัฐดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมรुक้ำที่ดินของประชาชน

สืบเนื่องมาจาก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

เลข 7866  
๒ พ.ค. ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ

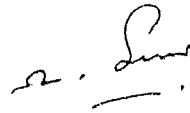
วันที่  
เวลา 162

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมรुक้ำที่ดินของประชาชน โดยมีข้อเท็จจริงว่า อำเภอลำทับและองค์การบริหารส่วนตำบลได้ขุดลอกสระน้ำในที่สาธารณประโยชน์ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อดำเนินการโครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแนวเขตที่ดินให้ถูกต้องรอบด้าน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวยังมีข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่ทับซ้อนระหว่างที่สาธารณประโยชน์กับที่ดินของราษฎรอันมีที่มาจากการจัดสร้างระวางแผนที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งต้องมีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าหน่วยงานของรัฐหรือราษฎรมีสิทธิในที่ดินดังกล่าวกัน แต่อำเภอลำทับและองค์การบริหารส่วนตำบลกลับดำเนินโครงการดังกล่าวจนแล้วเสร็จโดยที่ยังไม่ได้ทำการตรวจสอบระดับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นก่อน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า การกระทำของอำเภอลำทับและองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนผู้นั้น จึงได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้ในรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ข้อ ๖.๒.๒ ที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้อำเภอลำทับและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน และระดับข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พิจารณาวิธีการปฏิบัติในลำดับแรกเมื่อมีข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินกับประชาชน ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในที่ดินเหนือที่ดินของรัฐ โดยให้ดำเนินการมาตรการทางบริหารหรือกลไกในการจัดการข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินตามนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ มาตรการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หรือมาตรการตามกฎหมายในประมวลกฎหมายที่ดินให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษกับประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและสามารถโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานของตนได้โดยไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ประกันความเป็นธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติราชการที่กำหนดไว้ และเพื่อให้การดำเนินมาตรการบังคับตามกฎหมายแก่ประชาชนเป็นไปอย่างรอบคอบ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิของประชาชน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติ จึงขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีมติไว้ในรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ข้อ ๖.๒.๒ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ



(นายเอกวิทย์ มีเพียร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน  
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น  
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒  
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖  
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th  
ผู้ประสานงาน ณีภูฏาริณีย์ รุจิชนวิวัฒน์กุล  
โทร. ๐๙๕๕-๕๓๗-๒๐๐๗



สิ่งที่ส่งมาด้วย



ที่ มท ๐๘๐๔.๖/ว ๔๓๖๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น  
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมรुक้ำที่ดินของประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ

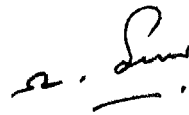
ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมรुक้ำที่ดินของประชาชน โดยมีข้อเท็จจริงว่า อำเภอลำปางและองค์การบริหารส่วนตำบลได้ขุดลอกสระน้ำในที่สาธารณประโยชน์ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อดำเนินการโครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแนวเขตที่ดินให้ถูกต้องรอบด้าน เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวยังมีข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่ซับซ้อนระหว่างที่สาธารณประโยชน์กับที่ดินของราษฎรอันมีที่มาจากการจัดสร้างระวางแผนที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งต้องมีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าหน่วยงานของรัฐหรือราษฎรมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน แต่อำเภอลำปางและองค์การบริหารส่วนตำบลกลับดำเนินโครงการดังกล่าวจนแล้วเสร็จโดยที่ยังไม่ได้ทำการตรวจสอบระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นก่อน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า การกระทำของอำเภอลำปางและองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนผู้นั้น จึงได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้ในรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ข้อ ๖.๒.๒ ที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้อำเภอและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน และระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พิจารณาวិธีการปฏิบัติในลำดับแรกเมื่อมีข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินกับประชาชน ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในที่ดินเหนือที่ดินของรัฐ โดยให้ดำเนินการมาตรการทางบริหารหรือกลไกในการจัดการข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินตามนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ มาตรการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หรือมาตรการตามกฎหมายในประมวลกฎหมายที่ดินให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษกับประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและสามารถโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานของตนได้โดยไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ประกันความเป็นธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติราชการที่กำหนดไว้ และเพื่อให้การดำเนินการบังคับตามกฎหมายแก่ประชาชนเป็นไปอย่างรอบคอบ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิของประชาชน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

/กรมส่งเสริม ...

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติ จึงขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีมติไว้ในรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ข้อ ๖.๒.๒ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ



(นายเอกวิทย์ มีเฟียร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน  
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น  
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒  
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖  
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th  
ผู้ประสานงาน ณีฐาริณีย์ รุจิธนวัฒน์กุล  
โทร. ๐๙๕๕-๙๓๗-๒๐๐๗



สิ่งที่ส่งมาด้วย

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน



คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๕๐/๒๕๖๕

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีกล่าวอ้างว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมรुकล้าที่ดินของประชาชน

ผู้ร้อง นาย

ผู้ถูกร้อง อำเภอปราสาท  
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง

ที่ ๑

ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๘๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๔ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยปลูกบ้านพักอาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านพลวง (เดิมคือ ตำบลก้งแอน) อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๗ ไร่ ๑๓ ตารางวา โดยได้รับมอบการครอบครองจากนาง \_\_\_\_\_ ป้าของผู้ร้อง ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ในท้องที่อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. ๒๕๑๒ ภายหลังได้ออกเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) และออกเป็นโฉนดที่ดิน เลขที่ ๕๑๐๕๒ ตามลำดับ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องทั้งสองและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ร่วมดำเนินโครงการขุดลอกหนองตาเล่าเพื่อบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ โดยไม่ได้มีการตรวจสอบแนวเขตพื้นที่ให้ถูกต้องรอบด้านซึ่งทำให้สภาพพื้นที่ในที่ดินแปลงดังกล่าวได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจากการขุดตักดินจนเป็นคลองน้ำ อีกทั้งยังได้เข้ามาปลูกต้นยูคาลิปตัสรุกล้าในพื้นที่ จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ตามผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

/๓. การตรวจสอบ...

### ๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาประกอบเอกสารและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๓.๑ หนังสือผู้ร้อง (ค่วนที่สุด) ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๒ บันทึกการให้ข้อเท็จจริงจากผู้ร้อง ณ ห้องรับเรื่องร้องเรียน ๑ สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ ประกอบเอกสารที่ส่งมอบ ได้แก่ สำเนาบันทึกการซื้อ-ขายที่ดินระหว่างนางทวน วรรณทอง และผู้ร้อง ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๓

๓.๓ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ สร ๐๓๑๘/๔๖๓๔ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๔ หนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท ที่ สร ๐๐๒๐.๐๔/๑๘๕๐๑ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๕ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ สร ๘๐๙๐๑/๑๒๐๖ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๖ หนังสือนิคมสร้างตนเองปราสาท ที่ พม. ๐๖๐๓.๓๖/๒๓๗๖ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๗ หนังสือผู้ร้อง (ลับ) ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๘ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ สร ๘๐๙๐๑/๑๒๙๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๙ รายงานบันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕ ณ ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๓.๑๐ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวง

๓.๑๑ หนังสือผู้ร้อง (ลับ) ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ



๓.๑๒ รายงานการประชุมกรณีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ ห้องประชุม ๗๐๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. รัฐธรรมนูญ พันธกรณีระหว่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๔.๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- ๔.๓ ประมวลกฎหมายที่ดิน
- ๔.๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ๔.๕ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๔.๖ พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑
- ๔.๗ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
- ๔.๘ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- ๔.๙ พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๔.๑๐ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. ๒๕๑๒
- ๔.๑๑ ระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการสร้างและการใช้ระวางแผนที่ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๔.๑๒ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่ดินเงิน พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๔.๑๓ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๕. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ผู้ร้องได้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๑๐๕๒ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านพลวง (เดิมคือ ตำบลก้งแอน) อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ ๗ ไร่ ๑๓ ตารางวา โดยมีชื่อนาง \_\_\_\_\_ ป้าของผู้ร้องเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ซึ่งผู้ร้องได้ทำบันทึกการซื้อขายที่ดินจากนาง \_\_\_\_\_ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๓ และรับมอบการครอบครองที่ดินจนถึงปัจจุบันโดยปลูกบ้านพักอาศัยและทำการเกษตร

/เดิมที่ดิน...

เดิมที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง

ในท้องที่อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. ๒๕๑๒ ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ มีเนื้อที่ ๒๕๓,๑๗๗ ไร่ ครอบคลุมท้องที่บางส่วนของอำเภอปราสาท อำเภอกาบเชิง และอำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ นิคมสร้างตนเองปราสาทได้ทำการสำรวจพื้นที่ว่ามีผู้ใช้ประโยชน์จริงในพื้นที่สามารถจัดสรรได้ โดยที่นาง \_\_\_\_\_ ซึ่งเป็นสมาชิกของนิคมสร้างตนเอง<sup>๑</sup> เป็นผู้มิคุณสมบัติตามเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ในแปลงที่ดินที่มีอยู่ด้านการเกษตรและที่อยู่อาศัย และต่อมาได้มีการออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ของนิคมให้เป็นลำดับตาม น.ค. ๑ น.ค. ๒ และได้ออกเป็น น.ค. ๓ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๒๖ ตามที่ดินแปลงเลขที่ ๑๒๒/๔๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลก้งแอน (ท้องที่เดิม) อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ ๗ ไร่ ซึ่งมีขอบเขตที่ดินทั้ง ๔ ด้าน ระบุว่า ทิศเหนือติดกับที่สาธารณประโยชน์ ต่อมา กรมที่ดินได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ให้แก่นาง \_\_\_\_\_ <sup>๒</sup> เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๖ และออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๐๕๒<sup>๓</sup> จากวิธีการย้ายรูปแปลงจาก น.ส.๓ ก. ตามระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ โดยไม่มี

/การเดิน...

---

<sup>๑</sup> นิคมสร้างตนเองมีการกึ่งในการจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยอย่างถาวรในนิคมสร้างตนเองอย่างเป็นระเบียบ ส่งเสริมให้ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินและเป็นมรดกตกทอดไปสู่บุตรหลาน เมื่อบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนิคมเป็นเวลาเกินกว่า ๕ ปี มีการทำประโยชน์ที่ดินและปฏิบัติตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) ให้แก่สมาชิกนิคม ซึ่งสมาชิกสามารถนำไปขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นได้

ในพื้นที่นิคมสร้างตนเองปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) พื้นที่ที่สามารถจัดสรรได้ ประกอบด้วย พื้นที่จัดสรร และพื้นที่ราษฎรครอบครองเดิม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จะดำเนินการรับสมัครสมาชิก การพิจารณาคัดเลือกราษฎรเข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเอง การอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และการออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ ๒) พื้นที่ที่ไม่สามารถจัดสรรได้ ได้แก่ พื้นที่สงวนเพื่อกิจการนิคม ที่สาธารณประโยชน์ (รวมถึงพื้นที่สาธารณสมบัติแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน) พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ส่วนกลาง ฯลฯ จะมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนการอนุมัติ/อนุญาตแตกต่างกันตามระเบียบเพื่อการนั้น

(ตามหนังสือนิคมสร้างตนเองปราสาท ที่ พม. ๐๖๐๓.๓๖/๒๓๗๖ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงเลขที่การคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

<sup>๒</sup> พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๑๑ วรรคสอง ผู้ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ แล้วจะขอให้ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ สำหรับที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

<sup>๓</sup> ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๓ บุคคลย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ หรือได้มาซึ่งโฉนดที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

(๒) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพหรือกฎหมายอื่น

การเดินทางสำรวจ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน<sup>๔</sup> ออกเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยระบุตำแหน่งที่ดินทางทิศเหนือติดกับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ซึ่งความปรากฏว่ามี การขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (ประเภทราษฎรใช้ร่วมกัน) แปลงที่ ๓ ป่าหนองลำปิว (หนองตาล้า) คัดลอกจากหลักฐานบัญชีสำรวจที่ดินหวงห้ามแปลงเลขที่ได้นำขึ้นทะเบียนไว้เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๘ ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้หวงห้ามเพื่อประโยชน์ในการเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ประมาณ ๙๐๐ ไร่ กรมที่ดินได้ออกทำการรังวัดทำแผนที่และปักเขตที่ดินครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๐ ผลการรังวัดได้เนื้อที่ประมาณ ๖๓๓ ไร่ ๑ งาน ๒๙ ตารางวา มีการคัดค้านจำนวน ๙ ราย และได้ประกาศออกเป็น น.ส.ล. ในส่วนที่ไม่มีผู้คัดค้านเมื่อปี ๒๕๓๒ แต่เรื่องยังไม่แล้วเสร็จ ในขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินคดีกับผู้บุกรุกและคดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๓๘-๑๑๘๕/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๒๙ และยังมีผู้บุกรุกอีกจำนวน ๙ ราย ซึ่งกำนันตำบลก้งแอนในขณะนั้นได้ทำบันทึกลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๑ แจ้งให้ผู้บุกรุกทราบและให้ออกจากพื้นที่ดังกล่าว เมื่อปี ๒๕๔๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นคำขอรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์อีกครั้ง ผลการรังวัดได้เนื้อที่ประมาณ ๘๙๖ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา โดยมีผู้ปกครองท้องที่และเจ้าของที่ข้างเคียงรับรองแนวเขตครบทุกด้าน และต่อมาได้มีการออกเป็น น.ส.ล. (ป่าหนองตาล้า) เลขที่ สร.๐๕๑๒๐ อยู่ในความดูแลของกระทรวงมหาดไทย ออกเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐ มีเนื้อที่ตามที่รังวัดเดิม ส่วนการปลูกต้นยูคาลิปตัส ผู้ถูกร้องที่ ๒ รับทราบว่าประชาชนในพื้นที่ร่วมกันปลูกมาก่อนมีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพลวงเมื่อปี ๒๕๔๐ โดยปลูกในที่ดินสาธารณประโยชน์หนองตาล้า

เมื่อปี ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ดำเนินโครงการไทยเข้มแข็งตามงบประมาณของรัฐบาล โดยทำการขุดคลองรอบที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวเพื่อกั้นแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งได้มีการขุดร่องน้ำผ่านกลางพื้นที่แปลงที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๑๐๕๒ จากทิศตะวันออกจดทิศตะวันตก ต่อมา เมื่อปี ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีนโยบายแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ สำรวจพื้นที่ดำเนินการตามโครงการงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบกลาง รายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อใช้ในการดำเนินการโครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ ของอำเภอปราสาท และต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ขอความเห็นชอบขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่ดินเงินหนองตาล้าในที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตและให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการขุดลอก /แหล่งน้ำ...

<sup>๔</sup> ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๘ ตรี เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งใช้ระวางรูปถ่ายทางอากาศในท้องที่ใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดท้องที่นั้นและวันที่เริ่มดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้นำหลักฐานเกี่ยวกับระวางรูปถ่ายทางอากาศที่ใช้กับหนังสือรับรองการทำประโยชน์มาปรับแก้ตามหลักวิชาการแผนที่รูปถ่ายทางอากาศโดยไม่ต้องทำการสำรวจรังวัดเว้นแต่กรณีจำเป็นให้เจ้าพนักงานที่ดินทำการสำรวจรังวัด

แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่ต้นเขิน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ณ ศาลากลาง จังหวัดสุรินทร์ โดยมีรายละเอียดแบบในการขุดลอก ขนาดปากกว้าง ๑๐ เมตร ความยาว ๖๑๐ เมตร ขุดลึกเฉลี่ย ๓๐ เมตร เป็นไปตามที่สภาผู้ร้องที่ ๒ มีมติเห็นชอบให้ขุดลอกสระน้ำหนองตาลำในพื้นที่ สาธารณประโยชน์ตาม น.ส.ล.ป่าหนองตาลำ จากนั้นได้แจ้งเอกชนดำเนินการจนแล้วเสร็จเมื่อเดือน มกราคม ๒๕๖๔ เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินเป็นหลุมลึกขนาดใหญ่ ซึ่งในระหว่างการดำเนินการขุดตัดดินตามโครงการดังกล่าวมายังบริเวณพื้นที่แปลงที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๑๐๕๒ ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งไปยังผู้ร้องที่ ๑ ให้รับทราบว่าจะทำการขุดดินในระยะต่อไปเป็นที่ดิน ของเอกชนซึ่งมีหลักฐานทางราชการตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ และติดตามผล ความคืบหน้าเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ แจ้งตอบกลับเป็นหนังสือ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ว่าผู้ร้องที่ ๒ ได้มีหนังสือถึงสำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท ขอให้ทำการรังวัดตรวจสอบ น.ส.ล.ป่าหนองตาลำ ต่อมา ช่างรังวัดได้ออกไปทำการรังวัด เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้คัดค้านการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ แปลงดังกล่าว โดยนำรังวัดชี้แนวเขตส่วนที่คัดค้านที่มีหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๐๕๒ เนื้อที่ ๗ ไร่ ๓ งาน ๖๔ ตารางวา ส่วนที่ผู้ร้องนำรังวัดคัดค้านสิทธิอยู่ใน น.ส.ล. จำนวนเนื้อที่ ๖ ไร่ ๓๙ ตารางวา คงเหลือพื้นที่ตามโฉนดที่ดินประมาณ ๑ ไร่ ๓ งาน ๒๕ ตารางวา ปัจจุบันผู้ร้องที่ ๒ ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรปราสาทเพื่อดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์หนองตาลำ ซึ่งผู้ร้องได้ทำการปักรั้วกันอาณาเขตครอบครองในที่ดินสาธารณประโยชน์หนองตาลำ

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า การดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมของ ผู้ร้องทั้งสองมีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

พิจารณาแล้วเห็นว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗<sup>๔</sup> และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๗<sup>๕</sup> โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง บัญญัติ ให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายและหลักนิติธรรม ประกอบกับ

/แนวนโยบาย...

<sup>๔</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๗

บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก...

<sup>๕</sup> ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ ๑๗

(๑) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเอง เช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

(๒) บุคคลใด ๆ จะถูกริบทรัพย์สินโดยพลการไม่ได้

แนวนโยบายของรัฐที่พึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน” และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและส่วนรวม  
ในลักษณะบูรณาการการบริหารจัดการที่ดิน กรณีตามคำร้องมีข้อพิพาทที่สืบเนื่องจากการออกหนังสือ  
แสดงสิทธิในที่ดินของประชาชนทับซ้อนกับเขตที่ดินของรัฐ การคุ้มครองการถือครองที่ดินของรัฐโดยอ้าง  
ประโยชน์สาธารณะจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่มีหลักประกันว่าจะไม่พรากสิทธิ  
อันชอบธรรมไปจากบุคคล รวมทั้งเลือกใช้มาตรการเพื่อการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดิน  
การสอบสวนเมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

/หรือวิธีการ...

“ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการ  
พัฒนาอย่างยั่งยืน

๑๒๓

๑๒๓

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ และเพิ่มเติม  
องค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ สั่ง ณ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิสูจน์  
สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัด (ศพร.จังหวัด) ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในที่ดินของรัฐ ตามมาตรการที่คณะกรรมการนโยบายที่ดิน  
แห่งชาติกำหนด ในกรณีที่ต้องใช้ภาพถ่ายทางอากาศประกอบการพิสูจน์สิทธิ ให้ใช้ผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทาง  
อากาศที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติแต่งตั้ง

๑๒๓

๑๒๓

(๔) ตรวจสอบหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาดินของรัฐ และออกหนังสือ  
แสดงสิทธิในที่ดินของรัฐ หากพบว่าดำเนินการไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือดำเนินการไปโดยคลาดเคลื่อน ให้แจ้ง  
หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมาย

ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๑ เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือได้จดทะเบียน  
สิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อน  
หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินมีอำนาจ  
หน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งตั้งคณะกรรมการ  
สอบสวนขึ้นคณะหนึ่งโดยมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม  
เอกสารที่ได้จดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาตามเงื่อนไขให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ  
เพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

คณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยคลาดเคลื่อน  
หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างน้อยต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น  
ที่ที่ดินนั้นตั้งผู้เป็นกรรมการ

หรือวิธีการเพื่อบรรเทาเยียวยาแก้ไขปัญหาก็เหมาะสมตามสมควร เช่น การถอนสภาพที่ดินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น<sup>๑๐</sup> โดยที่ดินมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเป็นองค์ประกอบในฐานะการเป็นเงื่อนไขบังคับก่อนต่อสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่รับรองตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR)<sup>๑๑</sup> กรณีมีประเด็นปัญหาที่ควรพิจารณา ดังนี้

ประการแรก การขุดคลองเพื่อกันแนวเขตที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงหนองตาสำตามงบประมาณโครงการไทยเข้มแข็งเมื่อปี ๒๕๕๓ และดำเนินโครงการบรรเทาภัยแล้งและน้ำท่วมโดยขุดลอกหนองตาสำเมื่อปี ๒๕๖๓ เป็นการดำเนินการและเลือกใช้พื้นที่โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๑ เกี่ยวกับการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐประเภทที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันและจัดการแก้ไขข้อพิพาทที่ดินดังกล่าว

/ตามพระราชบัญญัติ...

การสอบสวนตามวรรคสองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่คดีมีคำสั่งให้ทำการสอบสวน ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวนโดยให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่ง สั่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินหกสิบวัน

ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสี่ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

การดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขตามความในมาตรานี้ถ้าไม่โต้ไฉนคดีดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มา ให้ถือว่าโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้นสูญหายและให้เจ้าพนักงานที่ดินชอกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้ามีการคาดเคลื่อน เนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมีหลักฐานชัดเจนและผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้องได้

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้เพิกถอนหรือแก้ไขอย่างใดแล้วให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไข ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

<sup>๑๐</sup> ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพ การจัดขึ้นทะเบียนและการจัดหาผลประโยชน์ที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐

<sup>๑๑</sup> From *Land and Human Rights: Standard and Applications* (p. 3-4), by United Nations, 2015, New York: United Nations.

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗<sup>๑๖</sup> และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๔๕๓<sup>๑๗</sup> ในพื้นที่ภายในตำบลบ้านพลวง เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับแจ้งจากผู้ร้องเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ว่า บริเวณพื้นที่ที่จะใช้ดำเนินโครงการขุดลอกหนองศาลำในระยะต่อไปอยู่ในเขตที่ดินซึ่งมีหลักฐานทางราชการแสดงสิทธิของประชาชนตามเอกสารโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๐๕๒ มีชื่อนาง \_\_\_\_\_ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ จึงเป็นกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๑ รับทราบเหตุแห่งข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่ทับซ้อนระหว่างที่สาธารณประโยชน์กับที่ดินของราษฎร ซึ่งมีปัญหาที่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าหน่วยงานรัฐหรือราษฎรมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน กรณีดังกล่าวรัฐได้วางแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ความเป็นธรรมกับราษฎร โดยให้มีการพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินของราษฎรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐ และตรวจสอบหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินของรัฐและออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของรัฐ ตามมาตรการที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนด ซึ่งเป็นมาตรการทางบริหารที่กระทบสิทธิของราษฎรน้อยกว่าการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับบริหารจัดการที่ดินของรัฐอย่างเคร่งครัด แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ กลับดำเนินโครงการขุดคลองดังกล่าวจนแล้วเสร็จ ซึ่งมีพื้นที่บางส่วนทับซ้อนกับที่ดินแปลงโฉนดเลขที่ ๕๑๐๕๒ เป็นเหตุให้ที่ดินเปลี่ยนแปลงสภาพและได้รับความเสียหายทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยที่ผู้ถูกร้องทั้งสองยังไม่ได้ทำการตรวจสอบระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นก่อน

/เมื่อการออก...

<sup>๑๖</sup> พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๒๒ นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อันอยู่ในเขตอำเภอ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติด้วยก็ได้

<sup>๑๗</sup> ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๔๕๓

ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ในกรณีมีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายในสามสิบวันนับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที

เมื่อการออกโฉนดที่ดินซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง<sup>๙๙</sup> ยังมิได้ถูกเพิกถอน โฉนดที่ดินซึ่งเป็นเอกสารมหาชนที่รับรองว่าบุคคลผู้มีชื่อในโฉนดที่ดินมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามจำนวนเนื้อที่ที่ระบุไว้ย่อมมีสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากที่ดินและสิทธิที่จะชดเชยวงมิให้ผู้ใดเข้ามาเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงสิทธิอื่นใดอันเกิดจากการถือกรรมสิทธิ์ตามโฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมยังคงมีอยู่ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙<sup>๑๐๐</sup> และที่ดินเป็นทรัพย์สินที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ การกระทำดังกล่าวของผู้ร้องทั้งสองย่อมกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือผู้สืบสิทธิในที่ดินโดยสุจริต อีกทั้งทำให้ผู้ร้องซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ดังนั้น การกระทำของผู้ร้องทั้งสองจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง

ปัญหาประการที่สองคือ การได้มาและการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงหนองตำล้า เลขที่ สร. ๐๔๑๒๐ และการออกโฉนดที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๑๐๕๒ นั้น ได้มีการรับรองความชอบโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินทั้งสองกรณี ซึ่งเป็นกรณีมีข้อพิพาทเรื่องรูปแผนที่ของที่ดินทับซ้อนกันซึ่งมีที่มาจากการจัดสร้างระวางแผนที่<sup>๑๐๑</sup> ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเลี้ยงสัตว์แปลงหนองตำล้าตามทะเบียนที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อ้างถึงบัญชีสำรวจที่ดินหวงห้าม...

<sup>๙๙</sup> คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๕/๒๕๕๙ วินิจฉัยว่า การออกโฉนดที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินของพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินและมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลอันเป็นคำสั่งทางปกครอง พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดิน และเป็นผู้มีวิชาชีพที่มีความชำนาญ และความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษมากกว่าบุคคลทั่วไป จึงต้องดำเนินการออกโฉนดที่ดินด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้การออกโฉนดที่ดินนั้นอยู่ในความรับผิดชอบเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีอำนาจในการได้สวนแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดินนั้นได้ตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยต้องตรวจสอบตำแหน่งและแนวเขตที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินว่าจกที่ดินของบุคคลใด และแจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงมาระวังแนวเขตที่ดินรวมทั้งต้องตรวจสอบระวางแผนที่ว่าที่ดินดังกล่าวทับซ้อนกับที่ดินของบุคคลใดหรือไม่

<sup>๑๐๐</sup> พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้ขึ้นต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๑๐๑</sup> ระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการสร้างและการใช้ระวางแผนที่ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“ระวางแผนที่” หมายถึง แผนที่ระวางที่ใช้สำหรับการลงที่หมายรูปแปลงที่ดินและรายละเอียดต่าง ๆ มีขนาด ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร ใช้ในการออกโฉนดที่ดิน มี ๒ ประเภท คือ ระวางแผนที่ภาคพื้นที่ดิน และระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ



ที่ดินหวงห้ามขึ้นทะเบียนไว้เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานราชการได้ดำเนินการคดีกับ ผู้บุกรุกแปลงที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว และมีการรังวัดพื้นที่เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ ผลการรังวัด ได้เนื้อที่ประมาณ ๖๓๓ ไร่ ๑ งาน ๒๙ ตารางวา และรังวัดอีกครั้งเมื่อปี ๒๕๕๖ ผลการรังวัดได้เนื้อที่ ประมาณ ๘๙๖ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา ซึ่งปรากฏว่ามีเนื้อที่มากกว่าเดิม และต่อมาได้ออก น.ส.ล. โดยมีเนื้อที่ตามรูปแปลงที่รังวัดได้เมื่อปี ๒๕๕๖ จึงเป็นกรณีที่ดินหน่วยงานของรัฐและผู้ถูกร้องทั้งสอง ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่เดียวกันการได้มาซึ่งโฉนดที่ดินแปลงเลขที่ ๕๑๐๕๒ เป็นการออก เอกสารแสดงสิทธิในที่ดินโดยกรมที่ดินตามระวางรูปภาพถ่ายทางอากาศ โดยใช้วิธีการย้ายรูปแปลงของ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแต่เดิม เป็นที่จัดให้เป็นพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. ๒๕๑๒ มีขอบเขตรูปแปลงที่ดินที่แน่นอนชัดเจน ผ่านการตรวจสอบ รับรองโดยนิคมสร้างตนเองปราสาทว่าเป็นแปลงที่ดินที่มีการทำประโยชน์อยู่จริง และเป็นพื้นที่สามารถ จัดสรรได้ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่จัดสรรและพื้นที่ราษฎรครอบครองเดิม โดยนางทวน วรรณทอง สมาชิกนิคม ได้ครอบครองที่ดินตามหลักฐาน น.ค. ๑ น.ค. ๒ และ น.ค. ๓ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามลำดับ รวมการถือครองมากกว่า ๓๘ ปี จนออกเป็นโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งกฎหมายดังกล่าว มีเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือประชาชนให้มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน โดยให้สิทธิในที่ดินหรือกรรมสิทธิ์ ที่เชื่อมโยงกับกฎหมายบริหารจัดการที่ดินของรัฐ เนื่องจากได้กำหนดให้นำที่ดินของรัฐมาดำเนินการ จัดที่ดินให้กับประชาชน<sup>๓๓</sup> ซึ่งที่ดินเป็นทรัพย์สินที่สำคัญต่อวิถีชีวิตของบุคคลและครอบครัวในการ ใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่ม ขยาย และสะสมทรัพย์สินเหนือที่ดินนั้น โดยมีความจำเป็นต่อการดำรงชีพและเป็น แหล่งผลผลิตทางเศรษฐกิจ อาทิ ผลผลิตทางการเกษตร การแปลงที่ดินเป็นทุนทรัพย์ ที่ดินจึงเป็น สินทรัพย์ในการดำรงชีพที่ยั่งยืน (sustainable livelihood assets)<sup>๓๔</sup> อีกทั้งโฉนดที่ดินเป็นหนังสือสำคัญ ในการแสดงกรรมสิทธิ์ที่เจ้าของทรัพย์สินสามารถยืนยันสิทธิของตนเองต่อรัฐและบุคคลทั่วไป และมี ลักษณะเป็นการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำรงชีพ ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องของบุคคล

/ข้อพิพาท...

<sup>๓๓</sup> พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๓

มาตรา ๖ ให้รัฐบาลมีอำนาจจัดที่ดินของรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้มีที่ตั้งเคหสถานและประกอบอาชีพ เป็นหลักแหล่งในที่ดินนั้นโดยจัดตั้งเป็นนิคมตามพระราชบัญญัตินี้

<sup>๓๔</sup> From *Land tenure and rural development. FAO land tenure studies 3* (p. 4), by Food and Agriculture Organization (FAO). FAO, 2002.

ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาเชิงระบบซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุจากหน่วยงานของรัฐที่ไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแนวเขตที่ดินอย่างครบถ้วนรอบด้าน ปัญหาการขาดเอกภาพในการจัดสร้างระวางแผนที่<sup>๖๔</sup> และความไม่ชัดเจนแน่นอนในการดำเนินนโยบายด้านที่ดินและความคุ้มครองดูแลรักษาพื้นที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง<sup>๖๕</sup> อันก่อให้เกิดผลกระทบและมีความสัมพันธ์ต่อการขาดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน (land tenure security)<sup>๖๖</sup> ของเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวหรือผู้สืบสิทธิในที่ดินโดยสุจริต ซึ่งการมีรูปแบบและระบบทางทะเบียนที่ดินที่ถูกรับรองตามกฎหมาย ในการเข้าถึง ใช้ประโยชน์ ควบคุมจัดการและเปลี่ยนมือ และการครอบครองเหนือที่ดิน รวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่ในที่ดิน เช่น แหล่งน้ำ ต้นไม้ เป็นต้น ย่อมถือว่าเป็นการประกันความยั่งยืนของการดำรงชีพและส่งผลโดยตรงในการใช้สิทธิมนุษยชนอย่างปกติสุข<sup>๖๗</sup> ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานขั้นต่ำในการครองชีพในที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและมีสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง<sup>๖๘</sup>

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ และส่งเสริมให้เกิดการใช้ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำรงชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องของประชาชน สอดคล้องต่อกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

/ข้อ ๑๑ ...

<sup>๖๔</sup> จาก สรุปสำหรับผู้บริหาร โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศไทย (น.๖) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักนายกรัฐมนตรี.

<sup>๖๕</sup> กรณีเป็นประเด็นปัญหาเชิงระบบที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๗ (๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปแล้ว ตามข้อเสนอแนะที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง กรณีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสค.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน

<sup>๖๖</sup> From *Land and Human rights: Standard and Applications*. Op.cit. (p.7).

<sup>๖๗</sup> From *Land tenure and rural development*. FAO land tenure studies 3. Op.cit. (p.7).

<sup>๖๘</sup> กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง รัฐภาคีแห่งกติกาฯ รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ และสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคีจะดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควรให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสม ในการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิด สิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

๖. มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยา ผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสม ในการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิด สิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง การเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๖.๑.๑ ให้จังหวัดสุรินทร์โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ กำกับดูแลการปฏิบัติ ราชการของผู้ถูกร้องทั้งสองตามมาตรา ๕๒/๑ ประกอบมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ในการระงับข้อพิพาทให้เป็นที่ยุติโดยเร็วตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย /ว่าด้วยการ...

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๕๒/๑ ให้จังหวัดมีอำนาจภายในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

๑) ๑

๑) ๑

(๒) ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและ เป็นธรรมในสังคม

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

๑) ๑

๑) ๑

๑) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการใน สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของ กระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการ ในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของ นายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่ารัฐหรือราษฎรมีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่ากัน โดยเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัดสุรินทร์ (คพร.จังหวัดสุรินทร์) เพื่อพิจารณาตามมาตรการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ และตรวจสอบหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาที่ดินของรัฐและออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของรัฐ

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๖.๑.๒ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท ดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๐๕๒ ออกทับสาธารณประโยชน์ ให้ดำเนินการเสนอให้อธิบดีกรมที่ดินเพิกถอนโฉนดที่ดินและออกโฉนดที่ดินใหม่ตามความเป็นจริง แต่หากผลปรากฏว่าการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๐๕๒ เป็นไปโดยชอบก็ให้แก้ไขทะเบียนที่สาธารณประโยชน์และเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงหนองตาสำให้ถูกต้อง

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๖.๑.๓ ให้ผู้ถูกร้องทั้งสองชดเชยเยียวยาความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างเหมาะสมแก่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๐๕๒ ผู้สืบสิทธิในที่ดินรวมทั้งผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยสุจริต ซึ่งหมายความรวมถึงการชดเชยที่ไม่ใช่ตัวเงินที่สามารถเยียวยาสถานะเดิม คุณค่าหรือการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้เสียหายได้

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๖.๒) ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๖.๒.๑ ให้กรมที่ดินพัฒนาระบบการควบคุมตรวจสอบการสร้างระวางแผนที่ไว้ใช้ในราชการพร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลรูปแปลงที่ดินให้ถูกต้องตรงกัน โดยแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตำแหน่งและแนวเขตที่ดินด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบด้านก่อนที่จะมีการออกหนังสือแสดงสิทธิของประชาชนหรือหนังสือแสดงแนวเขตที่ดินของรัฐ เพื่อให้เอกสารมหาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้สุจริตที่เกี่ยวข้อง

๖.๒.๒ ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน และระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน/พิจารณาวิธีการปฏิบัติในลำดับแรกเมื่อมีข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินกับประชาชนซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในที่ดินเหนือที่ดินของรัฐ โดยให้ดำเนินการมาตรการทางบริหารหรือกลไกในการจัดการข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขตที่ดินตามนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ มาตรการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หรือมาตรการตามกฎหมายในประมวลกฎหมายที่ดิน ให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษกับประชาชนทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและสามารถโต้แย้งหรือแสดงพยาน

/หลักฐาน...

หลักฐานของตนได้โดยไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ประกันความเป็นธรรมและมาตรฐานการปฏิบัติราชการที่กำหนดไว้ และเพื่อให้การดำเนินมาตรการบังคับตามกฎหมายแก่ประชาชนเป็นไปอย่างรอบคอบเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิของประชาชน

๖.๒.๓ ให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการมาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐ (One Map) เพื่อนำมาประกอบการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐ โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการพิสูจน์การได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินของประชาชนในการประกอบพยานหลักฐานอื่น ๆ เช่น การอ่านแปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ การใช้หลักฐานเอกสารอ้างอิงจากแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ สำดับชุด L๗๐๑๗ เป็นต้น

๖.๒.๔ ให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติอาศัยหน้าที่และอำนาจตามนัยมาตรา ๑๐(๖) และ (๗) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒<sup>๖๔</sup> พิจารณาลักดันมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐ ในกรณีหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินเข้าซ้อนหรือขัดแย้งกัน

#### ๗. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จึงมีมติว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองในกรณีตามคำร้องนี้เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๖ ของรายงานนี้ ต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓)

/และ...

<sup>๖๔</sup> พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๐ คทช. มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินโดยทั่วไป รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๖) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการตรา แก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน รวมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามกฎหมายอื่นหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินเข้าซ้อนหรือขัดแย้งกัน

(๗) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐ และมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐ

และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐  
มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

**คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ**

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์  
นางปรีดา คงแป้น  
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี  
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์  
นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช  
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ  
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ  
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ  
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ  
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ  
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

